

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.D. Iacobi Marchantii, Pastoris Et Decani Covviniensis
SS. Theolog. Professoris, Rationale Evangelizantium**

Marchantius, Jacobus

Coloniae Agrippinae, 1661

Lectio 16. De candelis in hoc Festo accendi solitis, & de earum
significatione. Lumen ad relevationem genium, & gloriam plebis tuæ
Israel.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56372)

dere Angelum Dei, sed etiam ore referato in humanum sermonem erumpere: sic nullo amplius hoc vi-lucris prodico, eaque iussu quod pro salutaribus oblati sunt. Quod vero idem Origenes insinuat ibidem non fuisse veras aves, sed sicut in specie columbae Spiritus apparuit, ita hic fuisse speciem turturis aut columbae: id inquam rejiciendum est, nam proprietates scripturae requirit ut veras fuisse turtures vel columbas asseramus. Habebant tamen & illa significationem mysticam à SS. Patribus insinuatam.

Columba 1. De hac re sic loquitur S. Ambrosius. Hexameron. c. 19. Dei lex hoc casta hostie munus elegit. Hoc est enim verum Christi sacrificium, pudicitia corquid sig. poralu & gratia spiritualis, pudicitia ad turturam referitur ad columbam gratia. Haec ille.

Beda in hom. 2. Sic loquitur eadem de re Beda, Columba simplicitatem, turtur indicat castitatem, quia & columba simplicitati, & castitati amator est turtur, ita ut si conjugem casu perdidit, non ultra aliam querere curat. Maria ergo turtur & columba offeruntur in hostiam Domino, quia simplex & pudica convertito est illi iustitiae acceptum sacrificium.

Ibidem. 3. Aliam addit significationem eadem Beda. Cum utraque avis propter consuetudinem gemendi praesentes sanctorum luctus significet, in hoc tamen differunt, quod turtur soli vagans, columba gregatim volare consuevit; & ob id isto secretas orationum lacrymas, illa publicos Ecclesiae conventus insinuat. Vel columba, quae gregatim volat, activa vitae frequentiam demonstrat: turtur vero, qui singularitate gaudet, speculativa vitae culmina denunciat. Et quia a quo miraque creatori accepta est hostia consulti Lucas utrum turturis an pulli columbarum pro Domino sint oblata non dixit, ne unum alteri vivendi ordinem praefaret, sed utrumque sequendum doceret. Haec Beda super Lucam.

Offeramus & nos cum Maria per turturam, vel duos pullos columbarum: aversionem à peccato, conversionem ad Deum; odium peccati, amorem Dei. Offeramus par turturam; corporis & animae puritatem. Offeramus intellectum & voluntatem, Offeramus adorationem profundam & dilectionem sinceram. Offeramus totum hominem exterioriorem. Offeramus totam interiorem gementes vitam praeeritiam.

DE CERETS ACCENSIS.

LECT. 36

Lumen ad revelationem gentium & gloriam plebi tuae Israël. Luc. 2.

De candelis bu-jus festi & earum significatione. Hoc Festum vocatur etiam festum candelarum, sive Candelaria à candelis scilicet tunc solemniter benedici solitis, quia unusquisque fidelis in hac festivitate cum cerco accenso solebat se in templo sistere. Hunc vero morem primo introductum existimant antiquitus, ad tollendum abulum Gentilium, qui adhuc inter aliquos noviter ad fidem

convertos vivebat. Solebant nempe Romani Kalendis Februarii ad honorem Februae (haec dicitur fuisse mater Martis qui est Deus Belli) tota nocte civitatem lustrare cum cereis & facibus: & hoc fiebat de quinto in quintum annum, unde & dictum est Lustrum, quod & modo quinque annorum spatium Latinis significat. Ideo vero hanc Februiam Deam venerabantur, ut Mars ejus filius felicem eis victoriam in bellis concederet. Item hic mensis Februarius dicitur erat Februus, id est Plutoni, aliusque dis inferni, quibus tunc sacrificabant pro animabus suorum antecessorum, ut illis ei illi forent propitii, & offerentes eam ob causam solennes hostias, tota nocte vigilabant cum cereis. Item dixerunt antiqui Proserpinam Jovis & Cereris filiam, flores dum colligeret, à Plutone raptam ad inferos, eique coarctio junctam, quam Mater Ceres requirit per totum orbem, accensis facibus. Hinc nata superstitio, ut mulieres Romanae Kalendis Februarii nocte totalumina gestarent in memoriam quaesitae Proserpinae. Ita Beda cap. 10. lib. de ratione temporum. Quapropter Sergius Papa dicitur hanc consuetudinem superstitionis commutasse in pium hunc morem luminis ubique accensi in honorem Virginis Matris, & Filii ejus JESU CHRISTI. Sed quomacumque ob causam & à quocumque mos iste pius introductus fuerit, certum est omnino in Ecclesia antiquum esse nam etiam illius meminit Cyrillus Hierosolymitanus sic in hac festivitate ajens: *Lati hodie lampades ornemus, jamque flui lucis, ceras Christo verae Lucei offeramus. Quoniam lumen ad revelationem gentium mundo apparuit, ideo lumina respicendamus.* Sunt igitur hujus luminis sacri plures significationes mysticae.

Primo Ceruus accensus aptissime designat Christum. Nam cera carnem ejus significat, quae genita est ex Virgine sine corruptione, sicut etiam apes ceram suam sine corruptione gignunt. Lychnus vero significat Christi animam, in nostra carne velut in cera latentem. Ignis autem accensus designat divinitatem est enim divinitas ignis ardens, & lux illuminans, à qua omnis ardet, omne lumen in Christi animam primum, deinde & in fideles omnes derivatur. Et quia Christus noluit mortuam omnibus manifestare divinitatem, sed certis temporibus, certisque personis paulatim ejus lucem ostendit, in manibus suis abscondit lucem. & de ea annuntiat amico suo, inquit Job; ideo quaedam sunt festivitates quae specialiter possunt festa luminis appellari.

Primum est Nativitatis Domini festum, cujus prima Missa commemorat nobis quomodo ipse in die aeternitatis processerit à Patre tamquam lumen de lumine: Secunda, quomodo lucem spiritua-lem voluerit nobis ingenerare; *Lux fulgebit hodie super nos,* canit tunc Ecclesia: Tertia, commemorat nobis Nativitatem ejus in carne, per quam haec lux orta est nobis, in cuius lucis symbolum claritas

Vide has nationes multarum Poragius ser. 5. de hoc festo.

Cereus accensus Christi designat.

Job. 36. Quaedam festa specialiter

Dei circumfulsit Pastores. Ob eandem etiam significandam solet triplex cerea candela plerisque in locis in altari accendi in his tribus Missis.

Secundum festum luminis est festum Regum, quod & festum Apparitionis dicitur, in quo Gentilibus primo lux orta est, & factus est manifestatio illius qui dicitur hodie, *Lumen ad revelationem gentium, & gloriam plebi Israel.* Unde tunc etiam canitur: *Surgit illuminare Ierusalem quia venit lumen tuum, & gloria Domini super te orta est.*

[Isai. 60.]

Tertium festum luminis est festum Transfigurationis, quia in illa resulit facies eius sicut sol, ita ut lucem illam non ferentes infirmi discipulorum oculi, terrore percussi sunt. Nempe ibi luminis sui æterni specimen voluit exhibere, in quo videbimus lumen de lumine, & ideo merito luminis festum potest nuncupari.

Quartum festum luminis, festum est Resurrectionis, quando lux eius quæ mortis occiduis tenebris sepulta videbatur, mox novo inelaruit oriente, ita ut in fines orbis splendorem radiantem statim protulerit. In figuram huius rei, olim Sabato sancto in Ecclesia Sepulchri Domini, igne de Cælo descendente, post consecrationem baptismalis fontis, lampades omnes & cerei divinitus accendebantur. In huius rei etiam significationem Cereus Paschalis, qui quæ granis duris odoriferi adornatus, succenditur novo igne. Symbolum enim gerit Christi divinis, gloriose corporis novo lumine cincti, quinque vulneribus decori.

Quintum luminis festum, est festum Pentecostes, in quo ignis illius divinus cum splendenti lumine in verticem Apostolorum descendit: quo ipsi succensi & illuminati, per totum orbem corda fidelium illustrare debebant, & ardentia reddere. Quocirca etiam in illius solemnitate pervigilios baptismalis denuo consecratur, immisso in eum cereo illo mystico Christum designante, qui vim regenerativam aquæ contulit, simulque virtutem illuminativam, à qua Baptismus vocatur *Sacramentum illuminationis* à SS. Patribus; in quo filii lucis & gratiæ efficiuntur, qui erantur filii & tenebrarum.

Sextum festum luminis, est festum Venerabilis Sacramenti, quod cereis accensis ubique colitur; ut in conspectu tantum luminis & splendoris fidei hostes, vel debilitati & fracti tabescant, vel pudore affecti & confusi aliquando respiciant, ut loquitur Tridentinum Concilium sess. 13. c. 5.

Septimum Denique & hoc festum specialiter festum luminis ab Ecclesia est nuncupatum, solemnem ceremoniam & benedictionem tot luminarium consecrationum; quia tunc primùm ille publicè in templo apparuit, qui splendor est paternæ gloriæ, lux lucis, & fons luminis. Et propterea major fuit gloria domus istius novissima pliquam prima, eo quod in templo illo primo typicè tantum lumen fuit jugiter ardens; huius vero luminis hodie in templo, secundo sese exhibentis figuram gerebat, significabatque Ecclesiam, quæ est Domus Dei viventis, à Christi Incarnatione luminis divini funere primordiari. Quod ipsum tot desideris optarat fenestram: *Propter Sion non tacebo, propter Ierusalem quæ egredietur, donec egredietur ut splendor iustus, & saluator eius ut lampas accendatur.* Propter Sion dicit se clamaturum: hoc est propter gloriam Ecclesiæ Christi luce illuminandæ, cuius primordia hodiernâ die coruscant, dum lux orta est iusto, & rectis corde læticia: & ideo cordis eius desiderium & clamor quietem & finem accepit.

Ex his itaque manifestum est, quàm aptè Cereus illuminatus & illuminans Christum designet divinitatis luce coruscum, qui gratiæ lumen, quæ divinitatis est specialis participatio, electis suis in hac vita impartitur, ut & ipsi fiat lumen quoddam de lumine. Et quidem quibusdam electis adeo copiosam lucem fundit, ut & ipsi eam in alios valeant transfundere. Audi quod de S. Dunstano refert Scriptor vitæ eius apud Surium. 19. Martii. Dunstanus ex nobilissima Gentis Anglorum prosapia, eo nobilissimus in lucem huius mundi prodiit, quò in materni sinus angustia, ipso adhuc clauso, divino miraculo designatum est præclarum mundo per eum orturum lumen. Cum enim Mater eius spe proli propediem nascituræ lætaretur, dies festus Purificationis B. Mariæ illuxit. Multitudo ergo ingens undique confluit in Ecclesiam, quæ antiquitus Glæconia de lignis miro opere edificata. In honorem erat Dei Genitricis consecrata; & eam inter alios adit Pater Dunstani cum uxore. Jam Missæ officium celebrari cœperat, & immentia accensorum Cereorum claritate pro ritu festulocus resurgebat, cum repente sereno cœlo omnia luminaria extincta sunt. Respicimus invicem singuli, attoniti pro insueti prodigii novitate. Verum dum starent percussis, flammam ignis cœlestis labi, & cereum quem Mater Dunstani tenebat ea accendi conspiciunt, attoniti magis quam antea. Accedunt itaque singuli ad lumen cœlo demissum, & inde recipiunt lumen amissum. Hæc Scriptor vitæ eius. Nempe Christus principalis cœlestis & cœlo lumen quibusdam electis communicat specialiter, & pro eos aliis, quod in Donastano voluit festivo hoc die ostendere.

[Isa. 61.]

Exemplum.

2. Cereus quem gerimus accensum, ultra hoc 2. Cereus quod Christum designat, etiam ex parte nostra significat fidem, spem, charitatem, quam ergo Christum profitemur. Fides indicatur in lumine. Charitas in calore. Spes in cerei recta altitudine: spes enim sursum nos erigit, sicut & cereus ex imo in altum ascendit. Hæc omnia indicantur, dum jubetur cum servis. Evangelicis lucernas ardentes habere in manibus. Unde in symbolum eiusdem rei, in Baptismo unicuique accensus cereus traditur; quia per id monemur fidei, spem, charitatis in Baptismo acceptæ, quarum lumine iter ingredimur secure, ut coram Domino compareamus. Quod si exuna.

extinguat contingat lumen gratia tunc accepta, in tenebris æternis erit fors nostra, si eo tempore à Domino evocemur. Unde monet S. Bernardus. *Qui ardens est & lucens per gratiam & charitatem, nondum se ad deum esse confidat, ubi sine timore viventi lumen selet deportari: sed meminerit se esse sub dio, & utraque manus suadeat opere quod portat, nec credat aeri etiam tranquillo, quia hora quâ non putat, mutabitur, & si ad modicum manus remiserit, extinguetur. Et licet ardor manus portantis adusserit, eligat potius pati, quam manus retrahere, quia in idu oculis poterit exsufflari. Si esset in domo æterna, ubi nullus inimicus intras, nihil foret timendum: sed tribus malignis ventis expositi sumus, carni, damoni, mundo, qui conscientiam illuminatam moluntur extinguere: insufflantes desideria prava, motusque illicitos. Ex quibus licet duo sapies intermitant, à tertio numquam inducia. Ideo utriusque manibus cordi & corpori anima regenda est, ne lumen ejus extinguatur, & dicendum cum Propheta: Anima mea in manibus meis semper. Eligimus potius ardere, quam cadere. Et sicut quod manibus tenemus, non facile obliviscimur: sic animarum nostrarum negotium numquam obliviscamur. Hæc Bernardus. Itaque tertio nobis cereus traditur, ut nobis semper curæ sit lumen. In primis quidem in Baptismo, ubi dicitur: Accipe lampadem ardentem, irreprensibilem custodi Baptisimum tuum, ut cum Dominus venerit ad nuptias, possis occurrere in aula caelesti, habensque vitam æternam. Deinde quotannis in Purificatione Virginis Mariæ, ut in castilitate sponsonem nomine nostro à Patris factam ratificemus, & Jesu Patris se tunc offerenti, nos etiam offeramus. Denique in agonia mortis, ut profitemur nos vivere & mori in fide & lumine Jesu Christi per Baptisimum accepta.*

Cereus accensus est symbolum Regeis majestatis.

3. Cereus qui hodiernæ die gestatur accensus; symbolum est iupremi quem Christo deferimus honoris, symbolum etiam ex parte nostra lætitiæ spiritualis. Nam olim Regibus & Imperatoribus in signum Majestatis faces & lampades præferri solitas constat ex Historiis non solum apud Romanos, sed etiam apud Perlas, Æthiopes Chaldaeos. Unde Sueton. c. 27. vitæ Julij Cæsaris ait: *Ascendit ad Capitolium, quadraginta Elephantis dextra atque sinistra sychnos gestantibus.* Et Herodianus lib. 1. de Martia dicit: *Prætor ignem, omnes honores, velut Augustus ei tribuebantur.* Similiter Judith c. 3. legimus, quod Principes & honorati cum populis eirent obviam Holoferni, excipientes eum cum coronis & an. padibus. Symbolum etiam lætitiæ cereos accensos præferre, ex communi populorum usu notum est, in cuius rei signum dum Evangelium canitur, lumina præferuntur, tum ut lucem gratiæ, tum ut spirituales lætitiæ per verbum Christi extortam profiteamur: Itaque & modo omnes Fideles cereis accensis significant animi lætitiæ in oblatione Salvatoris, simulque honorem quem illi

propter illum Mater ejus Mariæ deferunt. Atque illis gratum illud luminis obsequium esse, multis exemplis posse declarare. Unicum dicitis adjicio, quod refert Sophronius Prati (sic. c. 18. Joannes Amachoretæ & Abbas habebat in spelunca imaginem B. Virginis ferentem in ulnis Christum Salvatorem: quoties vero abibat peregrinaturus, vel Hierosolimam ad S. Crucem, vel in montem Sinai, vel ad sepulchra Martyrum, reficiebat candelam & accendebat, & Virginitate commendans dicebat: *S. Domina nostra Dei Genitrix, quia iter longum peragurus sum, Candelæ tuæ curam habe. Et ne extinguatur juxta propositum meum serva, ego enim adiutorio tuo comitante, iter arripio. Sic egrediebat, & peracto itinere regrediebat aliquando post tres vel quatuor menses, & reperiebat integram candelam & accensam. Et nunquam hanc vidit à se ipsa extingui, neq; de somno furgens, neq; à peregrinatione rediens.*

Cereus oblatio Sancti gratia Exemplum.

DE OCCURSU SIMEONIS.

LECT. 17

Simeon venit in spiritu in templum, cum inducerent puerum Jesum Parentes ejus. Luc. 2.

Vocatur hoc festum à Græcis, *Occursus*, quod etiam nomen Galli retinuerunt, vocantes *Lausim* & *Anna*. *Occursus* dicitur, propter salicet Simeonis & Annæ felicem illum occursum, quo Mariæ & Pueri Jesu occurrentes in Templo, benedixerunt Dominum ejus præveni benedictione; de qua sic loquitur Ambrosius: *Non solum ab Angelis & Prophetis, à Pastoribus & Parentibus, sed etiam à Senioribus & iustis Generatio Domini accepit testimonium: omnia ætas. Et uterque sexus eventorum & miracula fidei adstruunt. Virgo generat, steriles parit, in utero loquitur, Elisabeth prophetat, Magna adorat, utero clausus Ioannes exultat, vidua confiteatur, iustus expectat. De hoc iusto sic Evangelicus Textus: *Eccce homo erat in Jerusalem, Simeon nomine, iustus & timoratus, expectans consolationem Israel, quæ singula pondere digna sunt. Quid est enim quod habitare in Jerusalem dicitur hoc est in visione pacis, nisi quia ejus cor & conscientia intermā omnino pace perturbatur expert perturbations? Quid est quod ei erat nomen Simeon, quod idem est ac obediens, nisi quod divinam in omnibus conabatur adimplere voluntatem? Cur etiam homo iustus & timoratus dicitur, nisi quia erga proximum omnem servabat æquitatem, erga Deum sanctum & filialem timorem, nihil aliud perhorrescens, quam ejus offensivam? Expectabat inter consolationem Israel, non temporalem, non mundanā felicitatem, sed promissam consolationem spiritualem in adventu illius, qui fons est omniboni. Et enim Spiritus S. in eo erat per gratiam specialem habitans, & responsum acceperat ab illo, non visurum se morem, nisi prius videt illum, qui ablaturus erat: mortem, & allaturus omnibus.**

De occursu Simeonis & Annæ.

Simeonis laus.